

Persbericht

27 juni 2008

Zeldzame trechterplant bloeit met metershoge stengel

In de collectiekas voor trechterplanten van de Nationale Plantentuin in Meise, bloeit sinds kort de Koninginnealcantarea (Alcantarea regina), een zeldzame plant uit het regenwoud van Brazilië. De bloeistengel is meer dan 3 m hoog en priemt letterlijk in het plafond van de serre.

Eindelijk volwassen

De plant heeft er 29 jaar over gedaan om volwassen te worden en tot bloei te komen. De moederplant die we sinds 1957 in onze collectie hadden bloeide in 1978 en stierf een tijdje later, een normaal fenomeen bij dit soort planten. De tuiniers die de plant al die tijd verzorgden, ervaren dit als de kroon op hun werk. De metershoge stengel heeft roze schutbladen waaruit zijtakjes vertrekken die telkens een 10-tal gele bloemen vol nectar dragen. In de natuur worden hiermee de bestuivers, o.a. kolibries, aangetrokken.

Een thuisbasis voor zeldzame diersoorten

Doorgaans zijn trechterplanten epifytische regenwoudplanten; ze groeien op de takken en stammen van de regenwoudbomen. Hun bladeren vormen samen een trechter waarin vele liters water blijft staan. De Koninginnealcantarea vormt zo een spectaculaire levende trechter van meer dan een meter diameter die ongeveer 40 liter water bevat.

In de Zuid-Amerikaanse regenwouden staan de kruinen van de bomen vaak vol met honderden trechterplanten. Zij zijn dan ook een zeer belangrijk onderdeel van het ecosysteem. Hun waterreserves vormen als het ware zwevende vijvers op de takken van de woudreuzen. In deze waterreservoirs komen duizenden andere soorten voor: wieren, schimmels, insecten, orchideeën, boomkickers en zelfs kleine zoogdieren, zoals de zeldzame leeuwaapjes, slijten hun leven op en rond de trechterplanten, zonder ooit af te zakken naar de begane grond. De laag van kruinen van de bomen in het tropisch regenwoud, de kroonlaag, bevat het grootste aantal verschillende levende wezens per oppervlakte op de planeet.

Zich voeden via de bladeren!

De wortels dienen enkel om de plant te verankeren op de takken en stammen van bomen of tegen rotsen. In tegenstelling tot de meeste planten nemen ze hun voedingsstoffen dus niet op via hun wortels maar via hun bladeren. Rottende boombladeren die in de waterreserves zijn terechtgekomen geven voedingsstoffen af. Met behulp van speciale schubben nemen de trechterplanten deze op om goed te kunnen groeien.

Ananas met blauw bloed

Van trechterplanten of bromelia-achtigen vermoedt men dat er zo'n 2 400 soorten bestaan. De best gekende is ongetwijfeld de ananas maar ook populaire kleurrijke kamerplanten als *Vriesea's*, *Tillandsia's*, *Aechmea's* en *Guzmania's* behoren tot die familie. Van *Alcantarea's*, een klein geslacht binnen de deze groep, bestaan er slechts 18 soorten. De naam *Alcantarea* werd door de Luikse plantkundige Charles Morren bedacht wegens het vorstelijk karakter van de plant. Dom Pedro d'Alcântara was immers de tweede keizer van Brazilië. *Regina*, koningin in het Latijn, verwijst naar diens grootmoeder, Donna Maria I, koningin van Portugal en Brazilië. Het natuurlijk verspreidingsgebied ligt dan ook in Brazilië, meer bepaald in de streek rond Rio de Janeiro.

Het belang van plantenverzamelingen

Het feit dat de Koninginnealcantarea in Meise bloeit, is niet enkel een kroon op het werk van de jarenlange inzet van de verzorgers, maar het is ook belangrijk voor de juiste identificatie van de plant. Goed gedocumenteerde en bestudeerde (herkomst, bloeitijd, ecologie) exemplaren van botanische soorten in plantentuinen, kunnen het verschil maken. De sierteeltsector moet het genetisch materiaal voor hun kruisingen toch ergens vandaan halen. De bromelia-achtigen zijn sinds de 19^e eeuw trouwens erg populair in de Belgische sierteelt. In 1868 werd de Koninginnealcantarea voor het eerst buiten Brazilië gekweekt; dat gebeurde in ons land door Jean Linden.

Nog veel belangrijker is de toekomst van de soort. Het bewaren op zich van levend materiaal van botanische soorten stelt het voortbestaan veilig, zeker op het moment dat hele stukken van ecosystemen vernietigd worden.

Nog een tip voor wie op reis vertrekt

Planten meebrengen van op reis is ten zeerste af te raden. Zelfs al zou u er in slagen de plant levend en wel te transporteren, dan nog is de kans groot dat de douane ze in beslag neemt. Dit is zeker het geval voor planten uit Brazilië zoals de Koninginnealcantarea, maar ook voor 25 000 andere plant- en diersoorten waar speciale vergunningen voor vereist zijn. Voor 800 plant- en diersoorten én hun afgeleide producten geldt zelfs een compleet handelsverbod! Meer weten over de informatiecampagne voor de nietsvermoedende toerist: www.uwsouvenir.be.

Voor wie wil meegenieten van dit schouwspel

De koninginnealcantarea is nog enkele dagen te bewonderen in het Plantenpaleis van de Nationale Plantentuin van België; alle dagen open vanaf 9u30.

Bezoekersinfo: 02 260 09 70 of info@br.fgov.be